

Π Ε Ρ Τ Ε Ρ Η ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ME

Φυλλάδ. 90.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Τόμος. Δ'.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 15 ΜΑΪΟΥ 1851.

ΓΥΙΖΩΤΟΥ ΒΑΣΙΛΚΤΩΝ.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.

Ὑπὸ Π. Ι. Χαλικοπούλου.

(Συνέχεια Ἰδε φυλλάδ. 89.).

—ο—

Οἱ ἄνθρωποι ἀγαπῶσι νὰ πιστεύωσιν ὅτι ἡ θεία Πρόνοια ἐσυγχώρησεν εἰς αὐτοὺς νὰ διορῶσι τὰς μυστηριώδεις αὐτῆς βουλὰς. Ἡ διήγησις τοῦ γέροντος Ἰνδοῦ διεδόθη εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ ἐχρησίμευσεν αὐτὴ ὡς θέμα δράματος, ἐπιγραφομένου « ἡ Ἰνδιὰ πρὸ φητσία ».

Ὑπὲρ οὐδενὸς ἄλλου ποτὲ, ἴσως, ὑπῆρξε τοιαύτη κεκρυμμένη ἐλπίς, τοιαύτη πρόωρος πεποιθις, ἂν ὄχι εἰς τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, τοῦλάχιστον εἰς τὴν τύχην, ὅσον ὑπὲρ τοῦ Βασιγκῶνος, διότι καὶ κάνεις ἄλλος δὲν ἐράνη, οὔτε ὑπῆρξεν, ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του, ἀπὸ τῶν πρώτων αὐτοῦ πράξεων, τοσοῦτο πρόσφορος εἰς τὸ μέλλον του, καὶ τοσοῦτο κατάλληλος εἰς τὸ ἔργον, τὸ ὅποιον ἔφερεν εἰς πέρας, ὅσον αὐτός.

Καὶ ἐκ καταγωγῆς καὶ ἐξ ἰδίας ὁρέξεως ἦτο γεωπό-

νος, ἀγαπῶν τὰ συμφέροντά του, τὰς ἐξεις του, τὸν ἀγροτικὸν ἐκείνον βίον, ὅστις ἀπετέλει τὴν δύναμιν τοῦ λαοῦ τῆς Ἀμερικῆς. Μετὰ παρέλευσιν πενήκοντα ἐτῶν, θέλων ὁ Ἰεφερώς νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ὁποίαν εἶχε πεποιθῇσιν εἰς τὴν ὅλως ἄκρατον δημοκρατικὴν κυβέρνησιν, ἔλεγεν « Ἡ πεποιθις μας δὲν ἤμπορεῖ νὰ μᾶς ἀπατήσῃ εἰς τοσοῦτο μακρὸν διάστημα χρόνου, κατὰ τὸ ὅποιον μένομεν ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν ἀρετὴν, καὶ θέλομεν μένει πάντοτε, ἐνὸςψ ἡ γεωργία θέλει εἶσθαι κύριον ἔργον ἡμῶν », Ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους αὐτοῦ, ὁ Βασιγκῶν ἐθεώρει τὴν γεωργίαν ὡς τὸ πούτιστον τῶν ἔργων του, μεγίστην αἰσθανόμενος ἀγάπην εἰς τὰς ἐπικρατούσας ἐντὸς τῆς πατρίδος του κλίσεις, εἰς τὰ καλὰ καὶ ἀβρενωπὰ αὐτῆς ἥθη.

Αἱ νεανικαὶ αὐτοῦ ἡβοναὶ περιστρέφοντο εἰς τὰς δοιοποιρίας, τὸ κινήσιν, τὴν ἀνακάλυψιν γαιῶν ἀπωτάτων, καὶ εἰς τὰς φιλικὰς ἢ ἐχθρικὰς σχέσεις του μετὰ τοὺς εἰς τὰ μεθόρια κατοικοῦντας Ἰνδοὺς. Δραστήριος καὶ τολμηρὸς ἐκ φύσεως, ἠύχριστετο εἰς τὰς περιπετείαις καὶ τοὺς κινδύνους τῆς μεγάλης καὶ ἀγρίας φύσεως. Εὐρυστος δὲ ὢν, εἶχε προσέει καὶ καρτερίαν καὶ παρουσίαν νοδὲς, πλεονεκτήματα διὰ τῶν ὁποίων ἡ εὐρωστία ὑπερνικᾷ πᾶν πρόσκειμα.

Διὰ τοῦτο, εἰς τὴν νεαράν του ἡλικίαν, ἠσθάνετο εἰς ἑαυτὸν ὑπερήφανόν τινα πεποιθῆσιν. Ὁμολογᾷ ὅτι εἰ-

μαι εὐρωστώτατος ὥστε νὰ ὑποφέρω τὰς μεγαλητέρας δεινοπαθείας, καὶ ἡ θέλησίς μου εἶναι τοσοῦτο ἰσχυρὰ, πιστεύω, ὥστε δύναμαι νὰ περιφρονήσω πάντα κίνδυνον».

Εἰς τὴν θωμάλειαν ταύτην τοῦ Βασιγκτιῶνος κράσιν ἤρμοξε μᾶλλον ὁ πόλεμος παρὰ τὸ κυνήγιον καὶ αἱ ὀδοιπορίαι. Ἄμα λοιπὸν τοῦ ἐδόθη ἀφορμὴ πολέμου, ἔδειξε τὴν ζωηρότητα ἐκαίην ἥτις, εἰς τὴν νεαρὰν ἡλικίαν, δὲν ἀποκαλύπτει πάντοτε τὴν ἱκανότητα, ἀλλ' οὐτε τὴν διάθεσιν. Λέγουσιν ὅτι, τὸ 1754, εἰς ἀναφορὰν τινὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς Βιργινίας πρὸς Γεώργιον τὸν Γ', ὁ νέος ταγματάρχης Βασιγκτιῶν, ἐπέραινε τὴν ἐξιστόρησιν τῆς πρώτης μάχης τοῦ οὗτω πως. « Ἦκουσα τὸν συριγμὸν τῶν σφαιρῶν ὅστις μ' ἐθελξεν. » — Ὁ βασιλεὺς, ἀναγινώσκων τὴν ἀναφορὰν ταύτην, εἶπε. « Βεβαίως δὲν ἤθελε γράφει κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἀν ἤθελεν ἀκούσει τὸν συριγμὸν περισσοτέρων ἀκόμη σφαιρῶν. » Ὁ Βασιγκτιῶν ἐφρόνει, ὡς ἐφρόνει καὶ ὁ βασιλεὺς, διότι, ἀφοῦ ὁ ταγματάρχης τοῦ στρατοῦ τῆς Βιργινίας ἐπροβιβάσθη, ἀναδειχθεὶς ἀρχιστράτηγος τῶν Ὁμοσπόνδων Πολιτειῶν, ἡρωτήθη παρὰ τινος, ἀν ἀληθινὰ ἔγραψε τοιοῦτόν τι πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀπεκρίθη, ὅτι τὸ ἔγραψα, τὸ ἔγραψα, ἐπειδὴ ἡ μὴ ντότε πολὺ νέος εἶναι.

Ἄλλ' ἡ ζωηρότης αὐτῆς τῆς νεότητός του ἦτον συγχρόνως σοβαρὰ καὶ εἰρηνικὴ, δίδουσα οὕτως εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις του τὸ κύρος τῆς ὀρίμου ἡλικίας. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ σταδίου τοῦ ἡγάπα τὸν πόλεμον, ὅχι τόσον διὰ τὴν ἐκ τῆς μάχης πηγάζουσαν ἡδονήν, ἀλλὰ διότι ἤθελε νὰ κάμνῃ χρῆσιν τοῦ νοῦ καὶ τῆς θελήσεως του διὰ τῶν ὀπλων, καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν ἀγαθοῦ τινος σκοποῦ, ἡγάπα μὲ ἄλλους λόγους, τὸν ἰσχυρὸν ἐκείνων συνδυασμὸν τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας καὶ τῆς τύχης, ὅστις μαγεύει καὶ ἐνθουσιάζει ἐπίσης τὰς ὑψηλὰς, ὡς καὶ τὰς ἀπονηρευτοὺς ψυχάς.

Καταγόμενος ἀπὸ τὰς καλητέρας τῶν οἰκογενειῶν τῆς πατρίδος του, ἐκπαιδευθεὶς εἰς τὰ δημόσια αὐτῆς σχολεῖα, μεταξὺ τῶν συμπατριωτῶν του, εὗρεθῃ μίαν ἡμέραν ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν, ὡς ἦτον ἐπόμενος, διότι καὶ ἀνώτερος καὶ ὁμοιος αὐτῶν ἦτον, ἐπειδὴ εἶχεν ἀντραφῇ μὲ τὰς αὐτὰς ἑξεις, εἶχε τελειοποιηθῇ εἰς τὰς ἰδίας γυμνάσεις, καὶ ἀπεστρέφετο, καθὼς καὶ ἐκεῖνοι, πᾶσαν μάθησιν ἐκθηλύνουσαν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, ὡς καὶ πᾶσαν ἀξίωσιν σοφίας· οὐδεμίαν δὲ ἔχων ὑπὲρ ἐκτουτοῦ ἀπαίτησιν, μετεχειρίζετο ὑπὲρ μόνης τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας ὅλας του τὰς δυνάμεις, τῶν ὁποίων ἡ ἐπιτυχία εἶναι βεβαία καὶ ἀσφαλὴς, ὅταν διευθύνεται ἀφιλοκερδῶς ἀπὸ νοῦν δέξιν καὶ ὑγιά, ἀπὸ φύσιν δραστηρίαν καὶ ἀτάραχον.

Μόλις κατὰ τὸ 1754 ἤρχισε τὸ κοινωνικὸν καὶ στρατιωτικὸν στάδιόν του. Ἀξιοματικὸς τότε ὢν, καὶ ἔχων ἡλικίαν εἰκοσι καὶ ὀκτὼ ἐτῶν, ἐδίδοικαι στρατιωτικὰ σώματα, ἡ ἀνταπεκρίνετο μὲ τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας. Ἀμφότερα τὰ ἔργα ταῦτα μετήρχειτο χωρὶς δυσκολίαν. Ἠγάπα τοὺς στρατιώτας του, ἐσέβετο τὸν βασιλέα καὶ τὸν διοικητὴν, ἀλλ' οὐτε ἡ ἀγάπη αὕτη, οὔτε τὸ σέβας τοῦτο, περιώριζαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς κρίσεως καὶ τῆς διαγωγῆς του. Ὁδηγούμενος ἀπὸ τὴν φυσικὴν ἐκείνην ῥοπήν τῆς ἐνεργείας καὶ τῆς ὑπεροχῆς, ἠδύνατο καὶ νὰ γνωρίζῃ καὶ νὰ βλέπῃ ποῖα ἦσαν τὰ καταλληλότερα μέσα καὶ οἱ ἀσφαλέστεροι ὁδοὶ εἰς ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐπεχειρεῖ:

πρὸς ὄφελος τοῦ βασιλέως καὶ τῆς πατρίδος του. Καὶ τὰ μέσα ταῦτα, τοὺς ὁδούς τούτους ἐπέβαλε μὲν εἰς τοὺς στρατιώτας του, ἀν ἐπρόκειτο περὶ πειθαρχίας, ἡ ἀκριβοῦς καὶ δραστηρίας ἐκτελέσεως τῶν διαταγῶν του, ἐζήτει δὲ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν ἀπὸ τὸν διοικητὴν, ἀν ἐπρόκειτο περὶ μισθοδοσίας τῶν στρατευμάτων, προβλέψεως πολεμοφοδίων, ἡ ἐκλογῆς ἀξιοματικῶν. Καθ' ὅλας τελοσπάντων τὰς περιστάσεις, αἱ ἰδέαι καὶ οἱ λόγοι του, εἴτε πρὸς τὸν διοικητὴν ἀπευθύνοντο, εἴτε πρὸς τοὺς ὑποδεεστέρους καὶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ διατελοῦντας διεβιβάζοντο, εἶχαν ὕψος καθαρὸν, πρακτικὸν, ῥητὸν, καὶ ἔφεραν τὸ κύρος τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀνάγκης, κύρος τὸ ὁποῖον ἀποκτᾷ πᾶς ὁστις λαλεῖ ἐν ὀνόματι αὐτῶν.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ὁ Βασιγκτιῶν ἐθεωρεῖτο ὁ ἐξοχώτερος τῆς Ἀμερικῆς ἀνὴρ, ὁ πιστὸς καὶ ἀνώτατος ἀντιπρόσωπος τῆς πατρίδος του, ὁ δυνάμενος νὰ γνωρίσῃ τὰς ἀνάγκας τῆς, καὶ νὰ τὴν ὑπηρετήσῃ, παρὰ πάντα ἄλλον καλῆτέρα, ἀν ἐπρόκειτο νὰ πραγματευθῇ περὶ τῶν συμφερόντων αὐτῆς, ἡ νὰ πολεμήσῃ ὑπὲρ αὐτῆς, νὰ τὴν ὑπερασπισθῇ ἡ νὰ τὴν κυβερνήσῃ.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος δὲν ἐφάνη μέγας, ἔνεκα τῆς ἐπαναστάσεως καὶ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν μόνον, ἀλλὰ πολὺ πρότερον, διότι οἱ συμπολιταὶ του πρὸ πολλοῦ ἤδη τὸν εἶχαν γνωρίσει. « Ὑπὲρ τῆς ὑγιείας καὶ τῆς τύχης σου προπίνουσι εἰς ὅλας τὰς τραπέζας » τοῦ ἔγραφε, κατὰ τὸ 1756, ὁ πρῶτος αὐτοῦ προστάτης, ὁ συνταγματάρχης Φυρράξ. Τὸ 1759, πρώτην φορὰν ἐξελέχθη μέλος τῆς βουλῆς τῶν κοινοτήτων τῆς Βιργινίας. Ἀφοῦ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτῆς, ὁ ῥήτωρ Ῥοβινσὼν, διὰ λόγου λαμπροῦ καὶ ζωηροῦ, τοῦ ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς συνελεύσεως διὰ τὰς προσφερθείσας παρ' αὐτοῦ ὑπηρεσίας πρὸς τὴν πατρίδα. Ὁ Βασιγκτιῶν τότε ἠγέρθη νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν συνέλευσιν καὶ τὸν ῥήτορα διὰ τὴν ἀποδιδρυμένην εἰς αὐτὸν τιμὴν· ἀλλὰ τοσοῦτο ἐθορυβήθη, ὥστε οὔτε μίαν λέξιν ἠδυνήθη νὰ προφέρῃ. Ἐρυθρίαζεν, ἐψέλλιζεν, ἔτρεμεν. Ὁ ῥήτωρ ἐδραμεν ἀμέσως εἰς βοήθειάν του. — Ἄναπαύθητι, Κύριε Βασιγκτιῶν, τοῦ εἶπεν· ἡ μετριοφροσύνη σου εἶναι ἴση τῆς ἀνδρείας σου, καὶ ἡ ἀρετὴ σου αὕτη εἶναι ἀνωτέρα ὅλης τῆς δυνάμεως τοῦ λόγου μου. »

Τελοσπάντων, τὸ 1774, τὴν παραμονὴν τοῦ μεγάλου ἀγῶνος, ἐξερχόμενος τῆς πρώτης συνελεύσεως, τῆς συγκαλεσθείσης διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ αὐτὸν, ὁ Πάτριξ Εὐρὺ, εἰς τῶν θερμότερων δημοκρατῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἀπεκρίθη πρὸς τοὺς ἐρωτήσαντας αὐτὸν, τίς εἶναι ὁ περισσότερος τῶν ἀνδρῶν τῆς συνελεύσεως. — « Ἄν μ' ἐρωτᾷτε τίς ὁ εὐγλωττότερος, σὺς ἀπαντᾷ ὅτι ὁ λαμπρότερος τῶν ῥητόρων εἶναι ὁ ἐκ τῆς μεσημβρινῆς Καρολίνης Γουτλεγ'· ἀλλ' ἂν μ' ἐρωτᾷτε τίς γνωρίζει ἀκριβέστερον τὰ πράγματα, καὶ ὀρθῶς περὶ αὐτῶν κρίνει, σὺς λέγω ὅτι ὁ συνταγματάρχης Βασιγκτιῶν εἶναι ἀδιαφιλονεικῶς ὁ ἐξοχώτερος τῆς συνελεύσεως ἀνὴρ. »

Ἐν τούτοις καὶ τῆς εὐγλωττίας αὐτῆς ἐξαιρουμένης, ὁ Βασιγκτιῶν δὲν εἶχε τὰς λαμπράς ἐκείνας καὶ ἐκτάκτους ιδιότητας, αἱ ὁποῖαι ἐκ πρώτης ἀφετηρίας διεγείρουσι τὸν θαυμασμὸν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φαντασίαν. Δὲν ἀνῆκε βεβαίως εἰς τὴν τάξιν τῶν μεγαλοφυῶν ἐκείνων ἀνδρῶν, οἵτινες, ἀνήρυχοι ὄντες, σπεύδουσιν εἰς τὴν δόξαν τῶν

ἡ παρασύρονται ἀπὸ τὸ τὸ μέγεθος τῶν διαλογισμῶν ἢ τῶν παθῶν αὐτῶν, ἢ προλαμβάνουν νὰ διασκορπίζωσι περίεξ αὐτῶν τὰ ἄνθη τοῦ νοός των, καὶ πρὶν ἀκόμη τοὺς δοθῇ ἔξωθεν κάμμία ἀφορμή, καὶ πρὶν ἀκόμη ἀναγκασθῶσιν ὅπως δὴ ποτε εἰς τοῦτο. Ὁ Βασιγικτῶν δὲν ἐμπορεύετο τῶν πραγμάτων, ἀλλ' οὔτε ἐπερείδετο διόλου εἰς τὸν θαυμασμόν τῶν ἀνθρώπων. Ἐχων νοῦν σταθερόν καὶ καρδίαν μεγάλην, ἦτον εἰς ἄκρον ἀτάραχος καὶ μετριόφρων. Ἰκανὸς δὲ ὢν νὰ ἐπιχειρήσῃ τὰ μεγάλα ἥτερα καὶ τὰ μᾶλλον δυσχερῆ ἔργα, ἡδυνήθη μολοντοῦτο νὰ παραμελήσῃ ἑαυτὸν, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ παθαίνεται, καὶ εὗρεν εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων τοῦ τῆν ἀμοιβὴν τῶν ἰσχυρῶν αὐτοῦ δυνάμεων, διὰ τῶν ὁποίων κατώρθωσε νὰ διοικήσῃ στρατοὺς καὶ νὰ καθιέρωσιν κυβέρνησιν.

Ἄλλ' ἅμα ἡ εὐκαιρία παρουσιάσθη, ἅμα ἡ ἀνάγκη ἐπῆλθεν, ἀνευ οὐδεμιᾶς προσπαθείας ἐκ μέρους του, ἃ νεν οὐδεμιᾶς ἐκπληξίας ἐκ μέρους τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, ἡ μᾶλλον, κατὰ τὴν προσδοκίαν αὐτῶν, ὡς ἴδομεν, ὁ φρόνιμος γεωπόνος ἀνεδείχθη μέγας ἀνὴρ, διότι εἶχεν ἀνεπτυγμένας ἐξαιτίας τὰς δύο ἐκείνας ἰδιότητας τοῦ φιλοπόνου ἀνδρός, αἱ ἐποῖαι ἀναδιδάσκουν τὸν ἀνθρωπὸν εἰς τὴν ὑψηλοτέραν περιωπῇ, ἡ γουν, ἦτο σταθερὸς εἰς τὰ φρονήματά του, καὶ ἐνήργει ἀκωλύτως πᾶν δ,τι ἐνόμιζεν ὀρθόν, μὴ φοβούμενος διόλου τὴν εὐθύνην τῶν πράξεών του.

Ὅταν ἔχῃ τις ἀσθενεῖς πεποιθήσεις, εἶναι ἐπόμενον νὰ μὴν ᾔναι σταθερὸς εἰς τὰς πράξεις του, διότι ὁ ἀνθρώπος ἐπιτυγχάνει περισσότερον εἰς τὸ στάδιόν του, ὅταν ἐνεργῇ καθ' ὃν αὐτὸς σκέπτεται τρόπον, παρ' ὅταν κινῆται ἀπὸ ἄλλα ὅποιαδήποτε ἐλατήρια. Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ ἔρις ἀνεφύη μεταξὺ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν ἀποικίων, ὁ Βασιγικτῶν ἐπίσθη ὅτι ὁ ἀγὼν τῆς πατρίδος του ἦτο δίκαιος, καὶ ὅτι, ἀγῶνος τοσούτου μεγάλου ἀρξάμενος, εἰς τόπον μέγαν ἤδη ὄντα, ἡ ἔκβασις ἦτο βεβαιωτάτη. Ἐννέα ἔτη ἡγωνίσθη διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὴν πατρίδα του τὴν ἀνεξαρτησίαν, καὶ δέκα ἔτη ἐχρεώσθησαν εἰς αὐτὸν, θελήσαντα νὰ συστήσῃ κυβέρνησιν.

Ἄλλ' εἰς τὸ διεξ-δικώτατον τοῦτο στάδιον τοῦ Βασιγικτῶνος ὑπερεπλεόνασαν τὰ προσκόμματα, τὰ δυστυχήματα, αἱ ἀντιπάθειαι, αἱ προδοσίαι, τὰ λάθη καὶ ὁ μαρσμός τῶν δημοσίων πραγμάτων, καὶ αὐταὶ ἀκόμη αἱ προσωπικαὶ δυσταρέσκαι, ὡς συνήθως συμβαίνει εἰς παρομοίας περιστάσεις. Καὶ μολαταῦτα, ἡ πίστις καὶ ἡ ἐλπίς αὐτοῦ, οὔτε κατὰ μικρὸν ἐκλονίσθησαν. Καὶ κατ' αὐτὰς ἀκόμη τὰς ἀποφράδας ἡμέρας, ἂν καὶ τηκόμενος ὑπὸ τῆς λύπης, ἔλεγεν· — «Δὲν ἡμπορῶ νὰ μὴν ἐλπίζω καὶ νὰ μὴν ἔχω πίστιν εἰς τὴν φρόνησιν τοῦ λαοῦ, ὅτι τελοσπάντων θέλει αὕτη ὑπερισχύσει ὅλων τῶν πολλήφρων. . . Δὲν δύναμαι νὰ φαντασθῶ ὅτι ἡ θεία Πρόνοια τοσαῦτα ἔπραξεν ὑπὲρ ἡμῶν ἀσκόπως· ὁ παντοδύναμος δὲν μᾶς ὠδήγησε τόσον καιρὸν καὶ τόσον πολὺ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῆς δόξης, διὰ νὰ μᾶς ἐγκαταλείψῃ εἰς τὸ μέσον. Ἡ ἀφροσύνη καὶ ἡ κακὴ διαγωγή μας ἡμποροῦν ἐνίοτε νὰ μᾶς ἀποπλανήσωσιν, ἀλλ' εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἔχομεν ἀκόμη φρόνησιν ἀρετὴν καὶ ἀρετὴν ἱκανήν, ὥστε νὰ εἰσέλθωμεν πάλιν εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν, προτοῦ καταστραφῶμεν ἐξ ὀλοκλήρου. »

Καὶ ἀργότερα πάλιν, ὅτε ἡ Γαλλία αὕτη, ἥ τις τοσούτο τὸν συνέδραμε μαχόμενον, τοῦ ἔγεινε αἰτία, κατὰ τὴν προεδρίαν του, τοσούτων δυσχερειῶν καὶ τοσού

των κινδύνων, μᾶλλον ἐπιφόβων καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν πόλεμον, ὅτε ἡ Εὐρώπη ὅλη τεταραγμένη οὕτα, ἀπετέλει δύσκολον τὴν θέσιν του, ὅσον ἀπετέλει αὐτὴν τοιαύτην καὶ ἡ Ἀμερικὴ, καὶ κατέπληττε τὸν νοῦν του, δὲν ἔπαυσε νὰ ἔχῃ πεποιθήσιν εἰς ἑαυτὸν. — Ὁ Ἡ ταχύτης τῶν ἐπαναστάσεων προξενεῖ τὴν αὐτὴν ἐκπληξιν, τὴν ὁποίαν προξενεῖ καὶ τὸ μέγεθος αὐτῶν. Πῶς θέλουν αὐταὶ τελειώσῃ; Μόνος ὁ τὰ πάντα διοικῶν γνωρίζει τοῦτο. Πιστεύοντες εἰς τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἀγαθοτήτά του, ἃς εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θέλει φέρει αὐτὰς εἰς τὸ τέλος των, καὶ ἃς μὴ προσπαθῶμεν νὰ ἐμβατεύσωμεν δ,τι διαφύγει τὴν ἀνθρωπίνην γνῶσιν, ἀλλ' ἃς ἐπιμεληθῶμεν μόνον νὰ ἐκπληρώσωμεν τὸ ἡμέτερον καθήκον τοιοιτοτρόπως ὥστε, καὶ τὸ λογικὸν καὶ ἡ συνειδήσις ἡμῶν νὰ μὴ μᾶς κατακρίνωσιν. »

Καθὼς εἰς τὴν γενικὴν τῶν πραγμάτων ἐκτίμησιν, οὕτω καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων του διευθύνετο ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἰσχυρὰν πεποιθήσιν, ἀπὸ τὴν ἰδίαν πρὸς τὰς κρίσεις του πίστιν. Εἶχε νοῦν λίαν ἐλεύθερον, καὶ τοῦτο προήρχετο μᾶλλον ἀπὸ εὐθύτητα παρὰ ἀπὸ πολυμάθειαν καὶ ἐλαστικότητα. Ἦσαν λοιπὸν αἱ ἰδέαι του γεννήματα μόνης τῆς κεφαλῆς του, καὶ δὲν ἠσπάζετο αὐτὰς ποτὲ κατὰ πρόληψιν, ἀλλὰ πάντοτε τὰς ἐσχημάτιζε μὲν ἀφ' ἑαυτοῦ, ὡδηγεῖτο δ,μως εἰς τὸν σχηματισμὸν των, εἴτε ἀπὸ τὴν ἀπλῆν παρατήρησιν, εἴτε ἀπὸ τὴν μετ' ἐπιστάσις μελέτην τῶν πραγμάτων, σχετικῶς πρὸς τὴν ἄμεσον καὶ προσωπικὴν συνάφειαν αὐτῶν μετὴν ἀλήθειαν, καὶ δὲν ἐδέχετο κάμμιαν εἰς τὰς σκέψεις του παρέμβασιν ἢ τροπολογίαν ἐκ μέρους ἄλλου τινός.

Ὅθεν ἤρκει νὰ συλλάβῃ ἰδέαν τινὰ, καὶ μετὰ ὥριμον σκέψιν νὰ θεωρήσῃ αὐτὴν ὀρθήν, καὶ πλέον κάμμία αἰτία δὲν ἦτον ἱκανὴ νὰ τὸν θορυβήσῃ. Αἱ ἀλλότριαι ἰδέαι δὲν ἠδύναντο μήτε νὰ ῥίψωσιν αὐτὸν εἰς πέλαιος ἀμφιβολιῶν, μήτε νὰ τὸν κρατήσωσιν ἐπιπολὺ μετέωρον εἰς τὰς ἀποφάσεις του, διότι ὀλίγον τὸν ἐμελεν ἂν αὐταὶ ἤθελαν ἐγκριθῇ ἢ ἀποδοκιμασθῇ παρὰ τῶν ἄλλων, ἢ ἤθελαν ἀπαντήσῃ ἀντιρρήσεις καὶ ἀντιλογίας. Πιστεύων εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς ἑαυτὸν ἔλεγεν· — « Ἀν ἐξουσία τις ἐπὶ τῆς γῆς, ἢ ἂν ἡ οὐράνιος ἐξουσία, ἤθελε διακηρύξῃ τὸν κανόνα τοῦ ἀλανάθαστου εἰς τὰ πολιτικὰ φρονήματα, ἐγὼ ἤθελα φανῇ ὁ προθυμότερος τῶν κατοικῶν τοῦ κόσμου τοῦτο νὰ παραδεχθῶ αὐτὸν, καὶ νὰ βαδίσω κατ' αὐτὸν, ἐνὸςθ θέλω ὑπηρετεῖ τὴν πατρίδα μου. Ἄλλ' ἐπειδὴ μέχρι τοῦδε δὲν εὗρον ὁδηγὸν ἄλλον ἀσφαλέστερον παρὰ τὴν εὐθύτητα τῶν σκοπῶν μου καὶ τὴν ἐνδελειχὴ τῶν πραγμάτων ἐξέτασιν, διὰ τοῦτο, ἐνὸςθ τὸ δάρος τῆς διευθύνσεως τῶν δημοσίων πραγμάτων ἐπίκειται εἰς ἐμέ, θέλω ἐκπληρώσει κατὰ τὸν κανόνα τοῦτον, ἀπαρσαλεύτως, τὸ χρέος μου. »

Ἦτον δὲ τοιοῦτος ὁ Βασιγικτῶν, διότι εἶχε συγχρόνως καὶ νοῦν ἀνεξάρτητον καὶ καρδίαν μεγίστην, καὶ ἐνήργει καθὼς αὐτὸς ἐσκέπτετο, ἀναδεχόμενος ὅλην τὴν εὐθύνην τῶν πράξεών του. « Ὁμαζώω κυρίως τὸν Χριστόφορον Κολόμβον, ἔλεγεν ὁ Τουργώτος, ὅχι διότι ἀνεκάλυψε τὸν νέον κόσμον, ἀλλὰ διότι ἐπεχείρησε τὴν ζήτησιν του, πιστεύσας εἰς ἰδέαν τινὰ. » Εἴτε μεγάλη, εἴτε μικρὰ ἦτον ἡ ἀφορμή, εἴτε βραδέως ἢ ταχέως ἤθελαν φανῇ τὰ ἀποτελέσματα, ὁ Βασιγικτῶν, πεπεισμένος ὡς εἰς τὸ ἔργον του, δὲν ἐ-

δίτασσε ποτὲ εἰς τὴν πίστιν τὴν ὁποίαν εἶχε πρὸς τὴν πεποιθὲν τὴν ταύτην. Περί τοῦ καθαροῦ καὶ ἀταράχου τούτου εἰς τὸ ἀποφατίζειν χαρακτῆρός του, ἐλέγετο ὅτι ἴδιον εἰς αὐτὸν ἦτον νὰ διευθύνῃ δημόσια πράγματα, καὶ νὰ διδῇ λόγον περὶ αὐτῶν. Ἀπόδειξις ἀλάνθαστος ὅτι ἐγεννήθη διὰ νὰ κυβερνᾷ, ὅτι εἶχε τὴν δύναμιν ἐκείνην ἣτις εἶναι ἀξία θαυμασμοῦ, ὅταν εὐρίσκεται ἡνωμένη μετ' ἀφιλοκέρδειαν εὐσυνείδητον.

Μεταξὺ τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν ὑπάρχουν τινὲς, οἵτινες διέπρεψαν ἀξιοπρεπῶς, ἀλλὰ κἀνείς δὲν ὑπέστη τοσαύτας δοκιμασίας, ὅσας ὁ Βασιγκτῶν, καὶ μαχόμενος καὶ κυβερνῶν. Ἀντέστη καὶ κατὰ τοῦ βασιλείως καὶ κατὰ τοῦ λαοῦ, ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας καὶ ἐν ὀνόματι τῆς ἐξουσίας. Ἡρξισε καὶ ἐτελείωσε τὴν ἐπανάστασιν.

Τὸ ἔργον τοῦ Βασιγκτῶνος ἐκ πρώτης ἀμέσως ἀφιετηρίας ἐφάνη πόσον μέγα καὶ πόσον δυσχερές ἦτον. Ὁφείλων νὰ πολεμήσῃ, δὲν ἠθάνετο μόνον τὴν ἀνάγκην τῆς μορφώσεως στρατοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐλπίσιν τῆς ἐξουσίας ἐκείνης, ἣτις ἠδύνατο νὰ καταρτίσῃ τὸ δύσκολον τοῦτο ἔργον. Αἱ Ὁμόσπονδοι Πολιτεῖαι δὲν εἶχαν τότε οὔτε κυβέρνησιν οὔτε στρατόν. Σκια μόνον, καὶ ἐνόητος ψευδής, ἡ συνέλευσις οὔσα, δὲν εἶχε κἀνὲν δικαίωμα, κἀμμίαν δύναμιν, καὶ δὲν ἐτόλμαζ μῆτε νὰ ἐπιχειρήσῃ, μῆτε νὰ πράξῃ τι. Ὁ Βασιγκτῶν, εἰς τὸ στρατόπεδόν του εὐρισκόμενος, ἠναγκάζετο ὅχι μόνον νὰ ἐπισπεύδῃ ἀδιακόπως τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καταλλήλων μέτρων, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑπαγορεύῃ αὐτὰ, νὰ ὑποδεικνύῃ εἰς τὴν συνέλευσιν ὅ,τι αὐτὴ ἡ ἰδία ὄφειλε νὰ πράττῃ διὰ νὰ εὐδοχήσῃ τὸ ἔργον τῆς, καὶ νὰ μὴ ματαιωθῇσι τὰ πάντα, καὶ συνέλευσις καὶ στρατὸς καταντήσωσι κενὰ καὶ ἀσῆμαντα ὀνόματα. Τὰ ἔγγραφα τοῦ ἀνεγινώσκοντο εἰς δημοσίαν συνεδρίαν, καὶ ἐχρησίμευαν ὡς κείμενον τῶν ἀποφάσεων τῆς συνέλευσεως, ἀποφάσεων, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἔργα ἀπειρίας, δειλίας καὶ δυσπιστίας. Ἡρκεῖτο αὕτη, ἐνεργουσία ἐπιπολαιῶς, καὶ χορηγοῦσα ὑποσχέσεις. Παρέπεμπε τὰς ὑποθέσεις εἰς τὰς τοπικὰς διοικήσεις. Ἐφοδεῖτο μεγάλως τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν. Ὁ Βασιγκτῶν ἀπεκρίνετο μετ' εὐθείας καὶ μετ' εὐπειθείας, ἀλλ' ἐπέμεναν εἰς τὰ παρ' αὐτοῦ γραφόμενα, καταδεικνύων πόσον ψευδής ἦτον ἡ ἐπιπόλαιος ἐνέργεια, καὶ πόσον μεγάλη ἡ ἀνάγκη νὰ λάβωσι πραγματικὴν δύναμιν, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ διὰ τῆς ἰδίας συνέλευσεως ἀντιποικίμην ἐξουσία, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ στρατὸς ἐκείνος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐξήτουν νίκας. Εἰς τὴν συνέλευσιν ταύτην, τὴν τοσοῦτο πρωτόπειρον εἰς τὸ κυβερνᾶν, ὑπῆρχαν καὶ ἄνδρες νοήμονες, γενναῖοι καὶ ἀφωτισμένοι εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα. Ἐξ αὐτῶν τινὲς μετέβαιναν αὐτοπροσώπως εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ, ἀφοῦ παρετήρουν ἰδίους ὀφθαλμοῖς τὴν κατάστασιν τοῦ στρατοῦ, καὶ συνεισέλεοντο μετὰ τοῦ Βασιγκτῶνος, ἀνέφεραν πρὸς τὴν συνέλευσιν τὰ συμπεράσματα τῶν παρατηρήσεων των, γνωστοποιούντες συγχρόνως πρὸς αὐτὴν καὶ τὰς συμβουλὰς ἐκείνου. Ἡ συνέλευσις, φωτισμένη οὕτως, ἐνισχύετο καὶ ἠρξίετο πάλιν νὰ διδῇ πίστιν εἰς ἑαυτὴν καὶ εἰς τὸν στρατηγὸν τῆς. Ἀπεφάσιζε λοιπὸν τὰ χρεῖνά, καὶ ἐχρηρῆγε πρὸς αὐτὸν τὴν ἀναγκαίαν πληρεξουσιότητα. Οὕτως ἐπελαμβάνετο ἀμέσως τῶν καταλλήλων διαπραγματεύσεων μετὰ τὸν τοπικὴν διοικήσεων, τῶν τοπικῶν συνέλευσεων, τῶν ἐταιριῶν, τῶν ἀρχῶν, καὶ αὐτῶν ἀκέραιων τῶν πολιτῶν, ἐλκύνων τὴν προσοχὴν οὕτως

εἰς τὰ πράγματα, ἐπικαλούμενος τὴν φρόνησιν καὶ τὸν πατριωτισμὸν των, παράγων ἀπὸ τὰς προσωπικὰς του σχέσεις ὠφελείας ὑπὲρ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, οἰκονομῶν τὰς ὑποφίας τῶν σφόδρα δημοκρατῶν, καὶ τὴν εὐαισθησίαν τῶν φιλοδόξων, φυλλάττων τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς θέσεώς του, λαλῶν ὡς ἀρχων, ἀλλὰ προσέχων μὴ προσβάλῃ κἀνέναν, καὶ πρὸς ὅλους ἐν γένει προσφερόμενος μετ' ἐπιστολὴν τινὰ μετριοπαθεῖαν. Ἡ ἰκανότης τοῦ αὐτοῦ εἶναι ἀξία παντὸς θαυμασμοῦ, διότι, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἦτον ἠναγκασμένος νὰ οἰκονομῇ ὅλας τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας, ἀφετέρου δὲ νὰ ἐπενεργῇ, διὰ τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς ἀληθείας, εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ μετὰ τὰς προσπάθειάς του ταύτας, καὶ ἀφοῦ, πρῶτον μὲν ἡ συνέλευσις, ἔπειτα δὲ αἱ Πολιτεῖαι, τοῦ ἐχορήγησαν πᾶν ὅ,τι ἦτον ἀναγκαῖον πρὸς σχηματισμὸν στρατοῦ, πάλιν δὲν εἶχε κατορθώσει τίποτε. Τὸ ἔργον τοῦ πολέμου δὲν ἠρξίετο ἀκόμη· στρατὸς δὲν ὑπῆρχεν εἰσέτι. Ἦτον οὗτος ἀπειροπόλεμος, ἐνόητος κἀμμίαν δὲν εἶχε, τὸ πάθος τῆς ἀτομικῆς ἀνεξαρτησίας ἐπεκράτει πανταχοῦ, ἡ πάλιν μεταξὺ τῶν πατριωτικῶν φρονημάτων καὶ τῆς πρὸς τὴν ἀναρχίαν ῥοπῆς ἦτον εἰσέτι ζωηρὰ. Ἐπρεπε λοιπὸν, καὶ εἰς τὸν στρατὸν ἐπίσης, νὰ συμφιλίσκῃ τοὺς διαφωνοῦντας, ν' ἀναχαίτῃ τὴν διάλυσιν των, νὰ φωτίσῃ καὶ πείσῃ αὐτοὺς, μεταχειριζόμενος τοὺς καλῆτέρους, καὶ τοὺς καταλληλοτέρους πρὸς ἓνα ἕκαστον τρόπον, διὰ νὰ δυνήθῃ οὕτω, φυλάττων συγχρόνως ἀκεραίας καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν ἐξουσίαν του, νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἐθνικὴν ἑνωσιν ὅλων, τὴν ἐλευθερίαν συνδρομῇ τῶν ἀξιοματικῶν, καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν στρατιωτῶν.

Ἀφοῦ ὅλα ταῦτα ἤθελαν κατορθωθῇ, τότε μόνον ὁ Βασιγκτῶν ἠδύνατο νὰ ἐκπληρώσῃ ἐπωφελῶς τὸ στρατηγικὸν αὐτοῦ καθήκον, καὶ νὰ σκεφθῇ περὶ τοῦ πολέμου, ἢ μᾶλλον, τοῦ πολέμου διαρκούντος, ἐν τῇ μέσῃ τῶν τοιοῦτων συμβάντων, τῶν τοσοῦτων κινδύνων, τῶν τοιοῦτων περιπετειῶν, ἦτον ἠναγκασμένος νὰ ἐπιλαμβάνεται ἀδιακόπως τῆς διοργανώσεως καὶ τῆς διοικήσεως καὶ τοῦ τόπου καὶ τοῦ στρατοῦ συγχρόνως.

Ἀμφιβολαίαι ἠγέρθησαν περὶ τῆς στρατιωτικῆς αὐτοῦ ἰκανότητος.

Δὲν ἀνεδείχθη βεβαίως ὅμοιος τῶν ἐνδόξων τῆς ἡμέτερας Εὐρώπης στρατηγῶν. Καὶ διότι ἐστρατήγει μικροῦ στρατοῦ, καὶ διότι ὄφειλε νὰ τρέχῃ πανταχοῦ εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην ἔκτασιν, ἀδύνατον ἦτον εἰς αὐτὸν, φυσικῶς ἀδύνατον, νὰ μεταχειρισθῇ τὴν στρατηγικὴν τέχνην καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν σημασίαν, καὶ νὰ συγκροτήσῃ μάχας πολυκρότους.

Ἀλλ' ἡ ἀγνωρισμένη ὑπεροχὴ του, τὴν ὁποίαν ἐκκρήτυπταν δημοσίως ὅλοι οἱ στρατιῶταί του, ὁ ἐνναέτης πόλεμος καὶ ἡ ὀριστικὴ αὐτοῦ ἐπιτυχία, ἀποτελοῦν βεβαίως τὴν τρανωτέραν ἀπόδειξιν τῆς στρατιωτικῆς ἐμπειρίας του, καὶ δικαιολογοῦν ἀποχρώντως τὴν δόξαν του. Ἡ ἀνδρεία τοῦ ἦτον ἐξαισῖος καὶ αὐθάδης συγχρόνως, ὥστε πολλάκις, κυριεύμενος ἀπὸ δυνάμεως τινὰ παραφορὰν, ἀφῆθη εἰς αὐτὴν, καὶ ἐκινδύνευσε. Πολλάκις ὁ ἀμερικανὸς στρατὸς, ἐντρομος γενόμενος, ἐδόθη εἰς φυγὴν, καὶ γενναῖοι τινες ἀξιοματικοὶ ἐπεσαν μαχόμενοι, θέλοντες οὕτω νὰ ἐμπνεύσωσιν ἀνδρείαν εἰς τοὺς στρατιώτας. Τὸ 1776, κατὰ τινὰ περίστασιν ὁμοίαν ταύτῃ, ὁ Βασιγκτῶν, ἀγανακτῆσας, ἀπεφάσισε νὰ μεῖνῃ εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, προσπαθῶν καὶ διὰ τοῦ παραδείγματός του, καὶ διὰ τῆς βίας, νὰ ἐπαναγάγῃ

ὑπὸ τὰς σημαίας των τοὺς φεύγοντας. Τὴν ἐπαύριον, ὁ στρατηγὸς Γρῆν ἔγραφε περὶ τούτου τὰ ἐφεξῆς. « Ἡ χθесινὴ ὑποχώρησις ἡμῶν ὑπῆρξεν ἀξιοθρήνητος καὶ καθόλου ἀτακτος, χάρις εἰς τὴν ἐλεεινὴν τοῦ στρατοῦ διαγωγὴν . . . Αἱ μεραρχαὶ τοῦ Φαλοῦ καὶ τοῦ Πάρωνος ἐδόθησαν εἰς φυγὴν ἀπέναντι πεντήκοντα μόνον ἀνδρῶν, ἐγκαταλείπουσαι τὸν ἀρχιστράτηγον, πλησίον τοῦ ἐχθροῦ, σχεδὸν μόνον, καὶ εἰς τὴν ἀπελπίσαν, διὰ τὴν ἀτιμίαν τοῦ στρατοῦ, ὥστε ἐπεκαλεῖτο οὗτος τὸν θάνατον ἐξ ὅλης ψυχῆς. »

Καὶ πολλάκις, ὅταν ἐνόμιζε τὴν εὐκαιρίαν κατάλληλον, ἐδείκνυνεν εὐτολμίαν ἴσην τῆς ἀνδρείας του. Ἀπεκάλουν τότε αὐτὸν Φάβιον ἀμερικανόν, διότι ἔλεγαν οἱ εἶχε τὸ δαιμόνιον ν' ἀποφεύγῃ τὰς ἐχθροπραξίας, νὰ διασκεδάζῃ τὸν ἐχθρόν, καὶ ν' ἀναβάλῃ τὴν ὥραν τοῦ πολέμου.

Τὸ 1775, ὅτε ἤρχισεν ὁ πόλεμος, ὁ Φάβιος οὗτος, εὐρισκόμενος ἀπέναντι τοῦ Βοστὸν, ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ τέλος εἰς αὐτὸν, ἐπιτιθέμενος ἀποτόμως κατὰ τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ, τὸν ὅποιον ἤλπιζε νὰ καταστρέψῃ ἀμέσως. Τρία ὅμως στρατιωτικὰ συμβούλια, ἀλληλοδιαδόχως συγκαλεσθέντα, τὸν ὑπεχρέωσαν νὰ παραιτηθῇ τοῦ σκοποῦ του καὶ μολοντοῦτο ἡ πεποίθησις του πως δὲν ἐκλονίσθη, ἀλλ' ἐξέφρασε μάλιστα λυπὴν βαθεῖαν, διότι ἤναγκάζετο νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν θέλησιν τῶν συμβουλευόντων.

Τὸ 1776, κατὰ τὸ Νεοβόρακον, ἐν καιρῷ δριμυτάτου ψύχους, ὑποχωρῶν, ἐνῷ ὁ στρατός του εἶχε κατὰ τὸ ἥμισυ διασκορπισθῇ, καὶ οἱ περισσότεροι τῶν στρατιωτῶν του ἐδείκνυναν διάθεσιν νὰ τὸν ἐγκαταλείψωσι, θέλοντας νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὰς ἐστίαις των, παρετάχθη ἀμυνόμενος κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ κατόπι προσέβαλεν, εἰς τὸ Τραντὸν καὶ τὸ Πριγκητὸν, τὰ διάφορα αὐτοῦ σώματα, νικῆσας δύο μάχας ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν.

(Ἀκολουθεῖ).

ΙΟΥΔΙΘ,

II

ΤΟ ΘΕΩΡΕΙΟΝ ΤΟΥ ΜΕΛΟΔΡΑΜΑΤΟΣ.

ΥΠΟ ΕΥΓΕΝΕΙΟΥ ΣΚΡΙΒ.

(Μετάφρασις I. Α. Γ.)

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλ. 89.)

—ο—

III.

Τῇ ἐπαύριον, ἡ Ἰουδιθ ἤνοιξε τὸ παράθυρον τοῦ κοιτῶνός της πολλὰ πρωὶ, καὶ εἶδε κάτωθεν περιμένοντα εἰς τὴν ἄμαξαν τοῦ κόμητος ἐννόησεν οἱ ἐκεῖνος τὴν ἐσταλλὰ σχεδὸν κατὰ πᾶσαν νύκτα. Ἀλλὰ πρὸς τί; τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ μαντεύσῃ. . . . Νὰ ζητήσῃ μόνη τὴν ἐξήγησιν, οὐδέποτε ᾔθελε τολμήσει. Ἀλλως τε, σχεδὸν ποτὲ δὲν τὸν ἐβλεπεν ἐκ αὐτοῦ πλησίον, μόνον δὲ μακρόθεν κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ μελοδράματος, εἰς θεωρεῖόν τι, τῆς δευτέρας σει-

ράς. Ὁ Ἀρβούρ δὲν ἤρχετο πλέον εἰς τὴν σκηνήν, οὔτε ἐπρότεινε νὰ τὴν συνοδεύσῃ. Πῶς νὰ τὸν ἴδῃ; . . . Πῶς νὰ πράξῃ; . . .

Κατ' εὐτυχίαν της, τῇ εἶχον κάμει κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἀδικίαν τινὰ . . . καταπάτησιν τοῦ βαθμοῦ της. . . . Αἱ φίλαι της τὴν ἐνόμιζον κατατεθλιμμένην ἐκ τούτου, ἐνῷ ἐκείνη ἦτο πλήρως χαρᾶς. Δι' ἐπιστολῆς της δὲ, παρεκάλει τὸν κόμητα νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν της, ὅπως τῷ ἀπευθύνη παράκλησιν τινα. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, εὐκόλῳ νὰ γραφῇ δὲν ἦτο, καὶ ἐδαπάνησε πρὸς σύνταξιν της ὀλόκληρον ἡμέραν ἀπειράκις τὴν ἤρχισε, καὶ ὑπὲρ τὰ εἴκοσι σχέδια εἶχε κάμει ἐξ αὐτῶν εἶχεν εἰς τὰ θυλάκιά της, εἰς τὸ ἐπανωρόριόν της, καὶ πιθανῶς πρέπεσεν ἐν, τὸ ὅποιον ἄλλοι εὗρηκαν, καὶ τὸ ἐσπέρας, εἰς τὸ θέατρον, ἤκουέ τις τοὺς ὑποκριτὰς καὶ συνδρομητὰς νὰ συνδιασκεδάζουν ἐπὶ μιᾷ ἀνορθογράφου ἐπιστολῆς πρὸ μικροῦ εὐρεθείσης, καὶ ἡτὶς διέδωκεν ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα. Ἐπρεπέ τις ν' ἀκούῃ τὰς ἀστείας των ἐπιφωνήσεις, τὰ σατυρικά των σχόλια, τὰς σκληρὰς των ἀστεϊότητας, ἐπὶ ἐπιστολίου ἀνευ ὑπογραφῆς καὶ ἐπιγραφῆς, τὸ ὅποιον καὶ ἐσκόπευον νὰ δημοσιεύσωσι τὴν ἐπαύριον εἰς ἐφημερίδα, ὡς τὸ πρωτότυπον τοῦ ἐπιστολικοῦ ὕφους, τὸ ὅποιον εἶναι ἐν χρήσει παρὰ ταῖς κυρίας τοῦ χοροῦ.

Ἡ Ἰουδιθ ὑπέστη τρόμους καὶ αγωνίας ἀπείρους, ὅχι διότι κατενόει τὴν γελίαν θέσιν της, ἀλλὰ διότι ἐσυλλογίζετο ὅτι τὰς αὐτὰς περιπαικτικὰς σκέψεις θέλει κάμει καὶ ὁ κόμης, ἀναγινώσκων τὴν ἐπιστολήν της, τὴν ὅποιαν ἐπεθύμει ν' ἀνελάμβανεν εἰς χεῖράς της καὶ μὲ θυσίαν ὅλης τῆς υπάρξεώς της. Νεκρὰ δὲ μᾶλλον ἢ ζῶσα εἶδε τὴν ἐπαύριον εἰσερχόμενον εἰς τὸ δωμάτιόν της τὸν κόμητα.

— Ἴδου ἤλθα, φιλάτῃ μου Ἰουδιθ, ἔτρεξα ἅμα λαβὼν τὴν ἐπιστολήν σου. — Καὶ τὴν ὀλεθρίαν, τὴν φρικώδη ταύτην ἐπιστολήν, εἰσέτι ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρά του. — Τί μὲ θέλεις;

— Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θέλω . . . κύριε κόμη . . . δὲν γνωρίζω πῶς νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ . . . ἀλλὰ τὴν ἐπιστολήν ταύτην . . . ναι . . . ἐπειδὴ τὴν ἀνεγνώσατε . . . ἐὰν πάνποτε ἐδύνασθε νὰ τὴν ἀναγνώσκατε. . .

— Πολὺ καλὰ, τέκνον μου, ἀπήντησεν τότε ὁ κόμης, μετὰ ὑπομειδιάματος ἀνεπαίσθητου.

— Ἀ! ἀνέκραγεν αὕτη ἀπελπιστικῶς. Πρὸ πάντων τὸ ἐπιστολίδιον αὐτὸ, σᾶς δεικνύει ὅτι εἰμαι νέα τις πτωχὴ, ἄμοιρος καὶ πνεύματος καὶ ἀνατροφῆς, νομίζουσα ν' ἀπαλλαχθῶ ἀπ' αὐτῆς . . . ἀλλὰ πῶς θέλω ἐπιτύχει τούτου . . . ἐὰν δὲν ἔλθετε πρὸς βοήθειάν μου, ἐὰν διὰ τῶν πικραίνεσέων σας καὶ τῶν ὑποστηρίξεών σας δὲν μὲ βοηθήσετε! . . .

— Τί θέλεις νὰ εἰπῇς; . . .

— Παραδόσετέ με εἰς διδασκάλους, καὶ θέλετε ἰδεῖν ὅν ὁ ζῆλος μὲ λείπῃ, θέλετε ἰδεῖν ποίαν αἰ παροδόσεις των δύναται νὰ μ' ἐπιφέρουν ὠφέλειαν . . . Θέλω ἐργάζεσθαι ἡμέραν καὶ νύκτα.

— Καὶ τὴν νύκτα;

— Θέλω μεταχειρίζεσθαι αὐτὴν πρὸς σπουδὴν, ἀφοῦ δὲν κοιμῶμαι.

— Ἐ! πῶς, δὲν κοιμᾶται τὴν νύκτα;

— Πῶς; λέγει ἐρυθρῶσα ἡ Ἰουδιθ διότι μὲ καταδιβρώσκει ἀδιακόπως ἰδέα τις.